

po c. kr. okrajnem glavarstvu razdelili. Zadnjič je bilo razdanih 1200 kron, katere je nabral gospod župan Josef Ogriša v Borovljah in 500 K, ki jih je poslalo društvo „Südmark“ v Gradcu. Skupaj smo dobili s prejšnjimi od občine Svetnavas, gospoda Anton Ogriša p. d. Zeca v Kapljah, gospoda poslanca Kirschnera v Žihpoljah in od gospoda deželnega predsednika izročene, ter z zgoraj omenjeno svoto daril 2992 kron. Dobrotnikom se izroče na tem mestu iskrena hvala!

Podporni odbor.

Sele. Piše se nam: Prerok Ivan Nagel iz Sel je v svoji svetlobi zadnje nedelje med drugimi rečmi, katere niso slišale v cerkev, pridigal tudi takole: V Selah živi nekaj ljudi, kateri razširjajo neresnico in hočejo na ta način imeti uspeh pri občinskih volitvah. Pravijo, da bodo morali posestniki za šolski proces plačevati precej denarja. Dragi moji, to je neresnica. Kar bo plačila, tisto bo vzel vse dr. Breje na-se. Moja dolžnost je, da vas podučujem in meni že morate verjeti. Na nobeden način se ne dajte od teh par hujšakcev ujeti. Amen! — Zdaj pa bom jaz začel! — V Selah živi nekaj ljudi, kateri posestnike prav „fein“ molzijo. General vseh teh pravičnih ljudi je Ivan Nagel v farovžu. To je tisti gospod, kateri tablico, na kateri so zapisane „štolnine“ tedaj pribije na steno, kedar pride Pevcarjev Honzi na visit. V svoji krščanski ljubezni pa računi v bogim kmetom prav mastno. On in cerkev imata dober želoec. Od tebe, Janez, bom še mnogo pisali, tvoje življenje ni tako čisto, da bi od tebe nič več ne vedeli. Druga dva svetnika sta burgermajster Honzi in bivši načelnik Šimij. Razumeta se prav dobro na „špiletine“. Znani Maži se redi samo od naprednjakov, ker so mu pa v želoecu obležali, nima prav apetita in zategadelj tako slabo izgleda. Druga „kapaciteta“ je učitelj Boštjan, to je tisti, kateri je pri zborovanju roke na višo molil. Največji modrijan med vsemi pa je „kmaljni krašter“. Ta je rekel v srednjem kotu: če bojo stariši otroke v nemško šolo dali, bodo tako daleč prišlo, da se bojo svetniki iz oltarjev ukradli. Morebiti ga oblast zavoj njegovega hojkanja zasodi na par dni c. kr. kaše. — Ljubi Stajerc, to je selanska inteligenca. In ti možakarji hočejo pošteno, napredno misleče kmete komandirati. Zakaj imate pred napredkom tak strah? Bojite se morebiti zategadelj, da bi vaša „fein“, „ontirinja“ na dan prišla, če bi volitve zgubili? No, čakajte! Jutranja zora napredka se sveti tudi malo čez selansko dolino. Cel svet napreduje, zakaj bi samo mi zaostali in se dali od takih oseb molziti? Povohita in letita tožit če se upata!

Sele. Piše se nam: Preteklo leto so namazali nekateri selanski modrijani na šolsko poslopje politični trak. Ko je bilo delo končano, so iz navdušenja čez veliki kulturni uspeh zadavili koštruna, pili vina in se tako veselili, kakor arbski tatovi, če se jim je posrečilo ukrasti nekaterih ovc. Zadnji teden pa se je ta arbski znak pobrisal, zategadelj velika žalost! Ivan in njegov ljubček Maži sta jokala krvave solze, penzionist Šimij in župan Honzi sta tudi bila žalostnega srca. Letos je za te gospode slabo leto, ker vsakokrat propadejo. Upamo, da bodejo od srčne rane zavolj pobrisanja traka kmalo ozdravili; človek mora priti čez vse bridkosti tega življenja. Morebiti izhaja prihodnja številka „Š-Mira“ s črnim robom; arbski trak pa naj v miru počiva za večne čase.

Prevalje. Piše se nam: V zadnjem listu se je poročala, da duhovnik mora dajati očajajočemu doslužnemu mežnarju priskrbljenje za starost, ker je pri isti fari si zaslužil 20.000 kron. Poročilo je, kar se zneka tiče, nepravno natisnjeno, ker se mora le glasiti, da je duhovnik pri isti fari 200.000 K zaslužil. Dosluženi mežnar je imel mesečno plače le 20 kron, s katerimi je še živel ženo in otroke, tedaj ni mogel ne vinarja prihraniti, da bi zdaj, ko mora vsled svoje starosti službo zapustiti, imel živež. Živ tudi ne more pod zemljo, mora tedaj čakati, da ga Bog pokliče iz sveta. Dotler pa mora reče imeti hrano, in kje jo bo našel, ko delati več ne more, da bi si jo prislužil? Mi tedaj nasvetujemo, da bi se denar, ki ga pobožni ključarji v cerkvi od nas nabirajo, peralbi za starega Franceta, ki je 43 let cerkvi služil. Ako se to zgodi, bomo saj vedeli, kam nabrani denar

pride, dozdej se o tem nismo nikdar slišali. Mi predlagamo, da se v cerkvi nabrani denar koj prešteje, da si odrajtajo pobožni ključarji svoj zaslužek, ker nečemo, da se pobožni moške zastonj trudijo; da se potem ostanek nikakor naj ne vsiplje pred fajmostra, ampak da se izroči doslužnemu mežnarju Francetu ali njegovim pooblaščencom kot priskrbljenje za starost. In to se naj godi do Francetove smrti. Da bo duhovnik iz svojega zaslužka kaj pripomogel, tega po našem previdenju itak ne bomo dočakali; ko bi se na to mi zanesli, bi mežnar France moral v kratkem lakote poginiti.

Opekeli se je od prvakov nahujskani župan Pavel Miklavc iz okolice Velikovec. Razgrajal in delal je sitnosti na južnem kolodvoru v Celovcu, ker se tam nemško govori. Preje ni dal miru, dokler ga ni policaj na mestni urad peljal. Potem se mu je seveda kri hitro ohladila in prosil je milo, da se ga naj zopet izpusti. To se je tudi zgodilo, ko je obljubil, da ne bode več razgrajal. S takimi otročarijami sramote ti prvaki slovensko ljudstvo!

Ponesrečil se je v fabriki za usnjo Fr. Knoch v Celovcu delavec Johann Wedenig. Prišel je namreč z glavo v transmisijo, ki mu je kožo iz glave potegnula in ga smrtono varno ranila.

Tat. Pri trgovcu Fr. Appu v Celovcu uslužbeni Karl Breiter ukradel je svojemu gospodarju briljantni prstan in ga shranil pri svojem prijatelju Antonu Wutscher. Policija je oba tička vtaknila pod ključ.

Morilca vjeli. V Sakersdorfu so vjeli in zaprli delavca Albina Robida iz Ljubljane, katerega se zaradi umora zasleduje.

Obesil se je v Beljaku občinski delavec Jos. Karpišek. Prihodnji dan bi se imel pred sodnijo zagovarjati.

Mrtvega našli so v Metnitzu delavca Franca Kramar. Baje ga je zadela srčna krp.

Ustrelil se je v Celovcu šeni-hauptman Hans Karplus. Vzrok samomora ni znan.

Žalostna smrt. V Prevalje sta prišli dve prijateljici. Kar nakrat je eno zadela kap in je bila mrtva. Ko je druga gospa to izvedela, padla je tudi ona na tla in umrla. Dami sta neznani.

Pazite na deco! V Altersbergu prišla je 10 letna Berta Brandstätter ognju preblizo. Obledela se ji je vnela in otrok je dobil take rane, da je kmalu potem umrl.

Po svetu.

Ruski roparji. V neki vasi pri Gonelu (na Ruskem) so napadli roparji prodajalno žganja, ubili dva duhovnika, eno ženo ter njeno hčerko in enega učitelja, ranili več oseb ter prodajalno oropali. Potem so zbežali.

Podivjani vojaki so v bližini Zadra napadli kmetijska zakonska Ciacich iz Bruske in posilili mlado ženo. Mož je tekkel po orožnike. Ženo so najdl nezvestost na tleh. Ščorilce so že zaprli.

Poneverjenje. V Budimpešti je poneveril L. Tauskey pol milijona kron in pobegnil. Istotam je ukradel uradnik Fiesnai 52.000 K ter je pobegnil z ženo nekega ministerialnega uradnika.

Umor na železnici. V vlaknu, ki vozi od zidanega mosta proti Zagrebu, peljali so se te dni makedonski delavci. Eden od njih je nakrat zblaznel in prišel na tovariše streljati. Ubil je enega, drugega pa težko ranil.

Izvoz grozdne zdrozgalice v Nemčijo.

Stroga določila novega nemškega vinskega zakona so pokazala čim je zakon stopil v veljavo, svoje zle posledice pri izvažanju grozdne zdrozgalice iz južnega Tirolskega v Nemčijo; zlo je bilo tem večje, ker so se razglasili izvršilni predpisi šele tedaj, ko je stopil nov vinski zakon v veljavo. Valed tega poslednjega ni bilo mogoče, posebno za zdrozgalico priskrbeti si spričeval o analizi na mestu, kjer je bilo grozdje pridelano, a jih nemški zakon glede vinskih izdelkov odločno zahteva. Nemški zakon zahteva nadalje, da mora biti poseoda, v kateri se nahaja vino, dohajajoče v Nemčijo, zapečaten, česar pa ni mogoče storiti s posodo v kateri se nahaja tekočina, kakor je zdrozgalica, ki burno vre. Bati se je bilo že naprej, da ne bodo zamogli nemški carinski

urači tako hitro preiskati zdrozgalice, ki bi došla na nemško mejo brez spričeval, da bi se ista med tem ne pokvarila.

Prižadeti so se obrnili vsled tega v zadnjem času do poljedelskega ministerstva z nujno prošnjo, naj bi poskrbelo za to, da se jim omogoči uvoz zdrozgalice v Nemčijo na drug primeren način. In res posrečilo se je poljedelskemu ministru s sodelovanjem trgovskega ministerstva in s posredovanjem zunanjega urada, da je doseglo še pravočasno olajšavo, po kateri ni potrebno, da je vsak posamezen, za uvoz v Nemčijo določen sod, v katerem se nahaja zdrozgalica, zapečaten, ampak da je sod lahko tudi odprt. Sodi pa morajo biti, ko dospejo na nemško mejo, v vagonu, ki je uradno zapečaten in se priznavajo v Nemčiji tudi ona spričevala o analizi zdrozgalice, ki jih je izdalo deželno kemično poskuševališče v Št. Mihelu.

Vse to je izšlo gladko, ker je odposlalo poljedelsko ministerstvo na južno Tirolsko takoj na to posebnega funkcionarja in ker je finančna uprava ukrenila takoj vse potrebno. Slednja je poslala na vse železniške postaje, s katerih se odposilja zdrozgalica v Nemčijo, takoj svoje uradnike, kateri so jemali iz sodov vzorce in vagon nato zapečatili.

V tekočem mesecu se bodo vršila še nadaljna pogajanja glede carine in sicer z ene strani med nemškimi in z druge strani med avstrijskimi in ogrskimi strokovnimi poročevalci. O tej priliki se imajo stalno urediti tudi vsa druga prasanja novega nemškega vinskega zakona, tičoč se določil glede uvoza vina, mosta in zdrozgalice. Z pirom na to, da je nemška vlada ugodno rešila prošnjo glede uvoza zdrozgalice, nadejati se je, da bo ugodila tudi še drugim nadaljnim zahtevam.

Gnojenje z umetnimi gnojili v jeseni.

Cena krmi in šitu je v zadnjih letih tako poskočila, da bo primoran vsak kmetovalec skrbeti za to, da bo prideloval na svojem zemljišču, kolikor mogoče veliko teh pridelkov. Kdor pa želi to doseči, ne sme semje zametati in raziti mora za setev le najboljše seme. Najvažnejši pogoj v dosegu prejšnjega pa je pravilno gnojenje zemljišč. V umetnih gnojilih ima kmetovalec najboljše sredstvo pri rokah, s kojim zamore redilno moč hlevskega gnoja spopolniti ali celo nadomestiti ga. Uspehi poskusov, ki so se izvršili v zadnjih letih pri nas v večjem obsegu, so tako povoljni, da se uporaba umetnih gnojil pač vsakemu kmetovalcu lahko brez pomisleka priporoča. Žalibog! — veliko je še kmetovalec, ki nima še pravga pojma glede uporabe umetnih gnojil, zato pa ne dosežejo pravih uspehov. Neuspeh pri umetnih gnojilih pripisovati je na rovač, le napadni uporabi. Da se pride temu v okorn, zato priporočamo naj se gnojil v jeseni s umetnimi gnojili na sledeči način in sicer naj se vzame na vsak oral:

Za pšenico (če se ji ne gnoji s hlevskim gnojem): 300 kg kajnita (ali 100 kg 40% kalijeve soli), 300 kg Tomaževe žindre (ali 200 kg kostne moke); v spomlad potem naj se raztrosi v dveh obrokih po vrhu še 100 kg čiškega soltra.

Za riž (če se ji je gnojilo s hlevskim gnojem); naj se da: 150 kg kajnita (ali 50 kg 40% kalijeve soli), 150 kg Tomaževe žindre (ali 100 kg kostne moke); če ja riž v spomlad slaba, raztrosi naj se povrhu v dveh obrokih 100 kg — t. j. enkrat 50 in za 14 dni pozneje drugih 50 kg — čiškega soltra.

Za deteljčiča: 300 kg kajnita (ali 100 kg 40% kalijeve soli) in 300 kg Tomaževe žindre.

Za travnike (ki še dolgo niso bili pognojeni): 250 kg kajnita (ali 80 kg 40% kalijeve soli), 250 kg Tomaževe žindre.

Za pšenico in riž je najboljšje kajnit ali 40%, kalijevo sol) pomešati s Tomaževo žindro in raztrositi po njivi 14 dni pred sejanjem in podoriti ali pa zavleči z brano. Po travnikih in deteljčičih naj se raztrosi pomešana gnojila še v jeseni, da se do spomladi v zemlji dobro razkrojijo. Če se pa v jeseni s kajnitom (ali 40 odst. kalijevo soljo) in Tomaževo žindro ni gnojilo, raztrosi sa lahko gnojila, raztrosi se lahko gnojilo po zimski po snegu, če ni isti preveč ne debelem.

Ker se je do sedaj pri nas gnojilo večinoma le enostransko ali le edino s Tomaževo žindro, zato naj se pognoji take njive in travnike letos nekoliko močnejše s kajnitom ali 4 odst. kalijevo soljo. V slučaju, da se je rabilo za gnojenje le Tomaževo žindro, se jo pri letošnjem gnojenju lahko izpusti, kvečem primeša se kajnit ali celo vreča žindre.

Če bo kmetovalec tako gnojil svoje njive in travnike, kakor je bilo prej povedano, spravi v zemljo vse one redilne snovi, ki jih posamezne rastline potrebujejo, potem sme upati, da doseže pravi uspeh, česar pa ne bo dosegel, ako bo gnojil le enostransko. Ker je cena Tomaževe žindre, katere se je v zadnjih letih skoraj dvakratno rabila za gnojenje, precej porasla, dočim je ostala

796